

Széchenyi-érem kutatóknak

A Nemzeti Múzeumot alapító Széchenyi Ferenc szellemi örökségének ápolására hozták létre a nevét viselő emlékéremet. Idei kitüntetettje Baranyainé Bónis Éva és Fehér Géza, a gyűjtemény két megbecsült munkatársa, aki évtizedekig kiemelkedő tevékenységet végzett; tudományos munkásságukat az országhatárokon túl is ismerik szakmai körökben. Baranyainé B. Éva fő kutatási területe az ókori pannónia fazekasiparának története, Fehér Géza munkája az oszmán-török textíliák és ötvösművekhez fűződik.

Néprajzi hagyaték Vásárhelyen

A Vásárhelyi Testámentum alapítvány átadta a Tárkány Szűcs Ernő néprajzi akadémiai doktor tudományos hagyatékát Hódmezővásárhely képviselőjének, Krizslis István Péter levéltárosnak. Tárkány professzor a népi jogszokások kutatás világszerte elismert művelője volt, 1981-ben jelent meg sikeres műve, A magyar jogi népszokások címmel. Néprajzi és szociálantropológiai szakkönyvtára, a kézirat-tára, dokumentációgyűjteménye kiemelkedő értékű.

Naponta hírműsor Szekszárdról

Naponta ad hírműsört hétfőtől a helyi eseményekről a szekszárdi közszolgálati televízió, a lakosság ugyanis egyre inkább igényelte a jobb tájékoztatást. Szekszárdon éppen ötvenes kábeltelvíziós, a másodidő pedig annyi, mint a Pécsi Körzeti Tv adásideje. A napi 10–15 perces híradókat ezentúl rendszeresen kiegészítik élő adásokkal is.

Giesswein Sándor emlékülés

Giesswein Sándor emlékülést rendez hétfőn a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézete, a Katolikus Püspöki Kar egyháztörténeti bizottsága, a Barankovics Alapítvány és a Justitia et Pax Bizottság az ELTE bölcsészettudományi karán. Giesswein Sándor pápai prelátnak, politikusnak és publicistának pályájáról, keresztény szociális tanításairól és pedagógiai nézeteiről tartanak előadást a történészek.

Értelmiségiek Kárpátalján

Megtartani a terület intellektuális erőforrásait, elejét venni az „agyak” külföldre vándorlásának — ezt a célt tűzte maga elé az újonnan alakított Kárpátaljai Magyar Értelmiségiek Társasága. Alapelve: minél műveltebbek az állampolgárok, annál gazdagabb az állam. A szervezetet Dupka György írta vezeti, a Kárpátaljai Magyarok Kulturális Szövetsége kulturális bizottságának az elnöke.

Konferencia a bükki barlangokról

A Bükk óriási kincset jelent az észak-magyarországi térség számára, ezért is, mert az ottani karsztokban fellelhető és még a kutatók számára is titkot rejtő barlangok kiváló minőségű ivóvizet rejtegetnek. Ezek megőrzése, gazdaságos felhasználása fontos feladat. A bükki barlangok kutatásának, védelmének és hasznosításának legújabb eredményeiről háromnapos tanácskozást rendeztek Miskolcon az egyetemnek, a Bükk Nemzeti Park igazgatóságának és a Barlangkutató Társulat szervezésében.

Nagy családban nőtt fel, s nagy család az elnök álma

Orbán Viktor bízik a Fidesz-humorban

A kisgazdák reménye — Két mondat a félfordulatról — Csúcsminisztériumot — Állapotjelentés a pártól

(Folytatás az 1. oldalról)

A feleségem nem ment vissza a második gyerek után dolgozni. Egymaga vállalt minden terhet, így tudom csinálni ezt a munkát. A nagycsalád mindkettőnkéül hagyomány. Mi hárman vagyunk fiútestvérek, a feleségemék hárman voltak lányok.

— Ilyenkor meg szokták kérdezni: a feleség nem érzi úgy, hogy háttérbe szorul a politikus férj mellett?

— Az én feleségem az ellenkezőjét érzi. Azt, hogy előtérbe akarják cibálni, merthogy a feleségem. Nem szerettem velem eljönni fogadásokra, ahová azért hívták, mert az én feleségem. Azt tartja: ne azért legyenek kiváncsiak rá, mert az én feleségem, hanem saját maga miatt. Ma is *Lévai Anikóként* szerepel mindenütt, és nem Orbán Viktoréként. A maga életét éli: jogász.

A feleségem Szolnokról való. Az apósom ott kisgazda. Talán lehetett hallani róla, hogy torgyánista kisgazda. A kárpótlás ügyében aztán birkapörkölt mellett volt vele néhány hangosabb beszélgetésem, de ennek ellenére semmi gond: jól meg vagyunk. Az apósom magángazda, nem ment be a tész-be az ötvenes években sem. Nagygazdának mondható, állattartással foglalkozik. Két-háromszáz birka mindig van a tanyán, bár azt hogy pontosan mennyi van, nem árulja el. Állítólag egy juhásztól nem várható hogy megmondja mennyi birka van. Mindig azt feleli, hogy sok, vagy azt, hogy annyi mint a múltkor.

— Azt mesélték, hogy amikor megnyílt a kárpótlás is akták halmozásával a hóna alatt járt-kelt kárpótlás-ügyben.

— Olyan komplikáltak voltak a kárpótlási kérdőívek, hogy nekem is, aki pedig részt vettem a törvényelőkészítésben, kétszer visszaadták hiánypótlásra. De végül körülbelül 80 hold földet vissza vett a család.

— Ez az ön érdeme.

— Én ellene voltam a kárpótlásnak annak ellenére, hogy anyagilag jól járt a család. Az egész mezőgazdaság szempontjából azonban rossz intézkedésnek tartom. Ha valaki megnézi hogy a pártpolitikusok más pártokban mennyire népszerűek, akkor az látható, hogy a kisgazdapártban a pártelnök után én vagyok a legnépszerűbb politikus. Azért elég széles körben tudják hogy én is falusi vagyok. A kisgazda körökben elég köztudott az is, hogy a családom egyik része mind a mai napig kifejezetten kisgazda szimpatizáns. Érdekes, hogy a kisgazdapárt tagsága körében én népszerűbb vagyok, mint a sajátunkat leszámítva bármelyik pártban.

— Ez a népszerűség — gondoljuk — nem esik rosszul.

— A Kisgazdapártban igen sok becsületes ember van. Ha van generációs alapon szerveződő párt, akkor az nem a Fidesz, hanem a Kisgazdapárt, amely nem más, mint az 1945-47-es gazdakörök meghosszabbítása.

Ezek az emberek — köztük az én apósom is — együtt voltak fiatal gazdák, jártak a gazdakörbe, együtt vitték őket katonának, kit a Don-kanyarig, kit Ukrajnáig. Együtt lettek kulákok, együtt vették el a földjüket, és együtt maradtak ki a tsz-ből. Most olyan erőseknek érzik magukat, mint amilyenek valójában, s a földeket művelés alá akarják vonni. Nekem nem velük, hanem a párt elnökével van problémám.

— A Fidesz milyen mezőgazdaságról álmodik?

— A kárpótlással azért nem értettünk egyet, mert úgy gondoltuk az a lehető legköltségesebb, és a legbonyolultabb módja annak, hogy magántulajdonosi mezőgazdaság alakuljon ki Magyarországon. Abban egyetértés volt egyébként a Kisgazdapárttal, hogy hosszabb távú cél a kis- és középgazdaság lehet az országban. Mi akkor azt kérdeztük: ha ez a cél, akkor milyen út vezet oda? Szerintünk az az út ami a kárpótláson keresztül megy rendkívül kacskaringós, sok veszteséggel jár, és nem lehet tudni, hogy rajta mikorra érünk oda. Láthatóan ez az aggály bennünket igazolt: a kárpótlás kifejezetten megrendítette a tulajdonosi biztonságot Magyarországon az agráripiáción és ennek a kárát most látjuk.

Mi azt mondtuk, hogy a téseket hagyni kell szétmenni, ha szét akarunk menni: nevesíteni kell a vagyont, és miután ez megtörtént, mindenki viheti a vagyontát ha akarja. Ha akar újra társulhat. A mi felfogásunkban tehát olyan mezőgazdaság van, amelyben vannak szövetkezetek; igaz, nem régi kolhozszerűek, hanem olyanok amelyek magántulajdonosi társuláson alapulnak, ahol mindenki tudja mennyi az övé, ha akar kiválhat és viheti a vagyonát. Ugyanakkor helye van ebben a közép-parasztí birtokoknak a kis birtokok, sőt a háztájiaknak is. Ami fontos most — én a vidéket járom, és próbálom népszerűsíteni ezt —, hogy akik nem szövetkezetekben vannak, hanem kis- és közép parasztként, azok mindenképpen formáljanak vagy alakítsanak értékesítési szövetkezeteket. Ha ezt nem tesszük meg, akkor úgy látom hogy fönmarad a mai helyzet, amikor ki vannak szolgáltatva a fölvasárlóknak. Hiába lesznek tehát ők lelkes, odaadó és hatékonyan működő östermelők, ha nem lesz értékesítési szövetkezet, amelybe tömörüljenek, akkor ki lesznek szolgáltatva a láncereskedelemnek. Ezt pedig mindenképpen meg kell akadályozni, mert különben tönkre fognak menni. Ezt próbálom mindenhol mondani, de nagy az ellenállás: a kis- és közép magángazdák mindjárt valamilyen reflexből ellenérzésekkel viseltetnek. Pedig az értékesítésnél mindenképpen szükség lenne rá. Különben bajba kerülnek, már most láthatóan bajban is vannak.

— A Fidesz a gazdaságpolitikában félfordulatot akar elérni. Mit jelent ez a félfordulat?

— A gazdaságpolitikában állásponttal rendelkező politikai erők ma azt mondják, hogy miután óriási mértékben megnőtt a költségvetési hiány, elsősorban antiinflációs és költségvetési hiány csökkentő politikát kell folytatni. Mi azt valljuk, hogy a költségvetési hiány növekedésében olyan automatizmusok épültek be, hogy csak a költségvetési kiadások visszafaragása ön magában nem jelenti a helyzet megoldását. Szerintünk a kiút a gazdasági növekedés megindulása lehet. Meg kell tenni azokat az intézkedéseket, amelyek a gazdasági növekedést szolgálják, és a beruházások volumenét növelik. Konkrét javaslatokat is tettünk. Ezekért megtámadtak bennünket, mind az MDF, mind a Szocialista Párt oldaláról. Konkrétan azt javasoltuk, a költségvetési törvénytervezetben szereplő minimál adót ne vessék ki a vállalkozókra, töröljék el a forrásadót is. Azoknak a vállalkozóknak pedig akik a nyereségüket kimutatják és befektetik, adjanak vállalkozói nyereségadó kedvezményt a befektetésük mértékéig. Ezen kívül vissza kell állítani a lakásépítéseknek az áfa visszaigénylés lehetőségét. Ha nem a közvetlen áfa visszaigénylést állítják vissza, akkor tegyék leírhatóvá a lakáskölcsönök kamatterhét az adóalapból. Ez most nem lehetséges.

Ezek az intézkedések nem fognak egy pillanat alatt gazdasági növekedést indukálni, de bizonyos gazdasági részterületeken növekedést tudnak serkenteni. Egész fordulat akkor lenne, ha az antiinflációs megfontolásokat is föladtuk volna. Somogy a hatodik megye ahol járok. Mindenütt vállalkozói fórumokat tartottam, 100–150 vállalkozó jelentett ott meg. Azt kértem tőlük, hogy egészítsék ki elképzeléseikkel azt amit mi gondolunk. Mindenhol a vállalkozók körében a lehető legteljesebb támogatást találtuk. Nehogy azt higgye bármelyik Somogyi Hírlap olvasó, hogy amit mondtunk az csak a vállalkozók számára kedvező gazdaságpolitika. Azt hisszük, hogy Magyarországon a legsúlyosabb szociális probléma a munkanélküliség. A munkanélküliséggel szemben pedig a leghatékonyabb módszer a munkahely teremtés. Munkahelyteremtés akkor van, ha van beruházás, és gazdasági növekedés. Ebben a felfogásban a vállalkozók nem hasznélvezői, hanem partnerei és eszközei egy kormányzati gazdaságpolitikának.

— Fordítsunk a szón: milyen állapotban van a Fidesz?

— Jó állapotban van: a Fidesz-humort egyelőre még nem veszítettük. Két szlogen is járja most a Fideszen belül. Az egyik úgy szól, hogy Szájer Józsi többet nem szabad senkivel szemben elindítani, mert akit legyőz, az kilép a pártjából, mint ahogy kilépett Pozsgay Imre és Fodor Gábor. A másik szlogen: olyanok vagyunk, mint a régi magyarok. Menekülést színelünk, és hátrafelé nyílunk. Ez nekem azt bizonyítja: nem veszítettük el a humorunkat, s addig nagyon nagy baj nem lehet. A hely-

zetünk persze nem rózsás. Egyetlen párt sem tudja könnyen megemészteni azt, ha népszerű politikusa elhagyja. A veszteségünk számszerűen nézve nem sok. Az egész Fideszből a több mint tízezer tagból körülbelül 25–26 kilépőnk lesz. Veszteség, hogy az egyik kilépő, Fodor Gábor, s ő rendkívül népszerű ember volt és maradt ebben az országban függetlenül attól, hogy a tagságon belül rendkívüli mértékben megromlott a megítélése. Senki nem szereti ha cserben hagyják. Egy ilyen veszteséget nem könnyű elviselni, de a Fidesz-tagok belátták; ha megrendül a Fidesz egy alelnökének elvesztésében, akkor nem lehet komolyan venni. Ha valaha az életben kormányzatba kerülünk, ott miniszterek szoktak megbukni, időnként a miniszterelnököt kell elcsapni, időnként azt kell alakítani a kormányzati pártmintát, valamelyik pártot ki kell hagyni a koalícióból, s meg kell hozni nagyon sok népszerűtlen lépést. Ezek igazán meg tudnak rázni egy pártot. Azt mondták nekem Szabolcsban meg Hajdúban ahol voltam, hogy ennek a pártnak azt is el kell viselnie ha a párt elnök elhagyja a pártot, ami nem áll szándékomban. A pártom belül nem rossz a hangulat. Mindenki a kampányra való főkészüléssel foglalkozik, a megyékben pedig írják a megyei programokat. A pártom belül leküzdöttük a problémát, most az a feladat, hogy a közvéleményben is megtegyük ezt. De ehhez kell még két-három hét.

— Miről szólnak a megyei programok?

— A Fidesznek van országos gazdaságpolitikája, de minden megyében kell lenni egy fejlesztési koncepciónak. A parlamenti képviselők ha bekerülnek bármely megyéből, a Fidesz általános gazdaságpolitikáját képviselik a parlamentben. Ezen túl, reményeink szerint, saját egyéni kerületük és megyéjük gondjaival is foglalkoznak. Nekem az lesz a dolgom, hogy az elkészülő 20 programot összeillesszük majd. A megyei programokat a választási kampány elején nyilvánosságra kell hozni. A somogyi arról szól majd, hogy a Fidesz hat jelöltje milyen jövőt kínál ebben a megyében, ha elképzelései kormányzati pozícióra emelkednek.

— A mostani kormány nem jutott el addig, hogy regionális gazdaságpolitikáját megfogalmazza.

— Nagyon bártortalan kormány volt abból a szempontból, hogy nem nagyon engedte decentralizálni a fejlesztési forrásokat. Márpedig a hitelgaranciától a regionális fejlesztési alapokig igazából jó döntéseket nem lehet Budapesten hozni arról, hogy melyik vállalkozónak milyen beruházásra mennyi hitelt érdemes és mennyi könnyítést kell adni. Azért nem volt regionális fejlesztési programja ennek a kormánynak, mert nem volt átfogó gazdaságpolitikai programja sem. Ennek oka nem egyszerűen intellektuális hiányosság. Azért nem volt programja, mert a négy vagy

öt gazdasági területtel foglalkozó minisztériumban különböző gazdaságpolitikai programokat próbáltak végrehajtani, és a minisztériumok között nem volt hierarchia. Előfordult például az Antall-kormány idején olyan, hogy másfél éven keresztül két-három egymással rivalizáló gazdaságpolitikai stratégia volt a kormányon belül, és senki nem döntötte el, hogy melyik a helyes. Kádár Béla elképzelései és Kupa Mihály gazdaságpolitikája ilyen értelemben szétartó gazdaságpolitikák voltak. Ezt másfél évig engedte a miniszterelnök. Ez azért van, mert nincs a miniszteriális rendszer jól megszervezve. Ha van egy gazdasági csúcsminiszter és világos a hierarchia, akkor a gazdasági csúcsminiszter felel a gazdaságpolitikai stratégia formálásáért. A többi gazdasági ügyekkel foglalkozó miniszternek nincs módja arra, hogy rivalizáló gazdaságpolitikát valósítson meg. Ez hiányzik a mostani kormányzatból. Ezért rögtön a kormányalakítás után bárkire is kerül ez a felelősség, a tendó az, hogy létre kell hozni egy gazdasági csúcsminisztériumot, egyébként ugyanez a szétartó, rivalizálásra épülő gazdaságpolitika marad. S ez nem lenne szerencsés.

— Említette, hogy megvannak a képviselő-jelöltek Somogyban. Lehet tudni, hogy kik ők?

— Nem akarjuk a neveket még nyilvánosságra hozni, nem akarunk az elsők lenni; mert mindig ezeket kezdik el először támadni. Még nem jelöltük meg a miniszterelnökjelöltet sem. Az ország 70–80 százalékában már döntöttünk arról, hogy kik indulnak, csak nem hoztuk nyilvánosságra a nevüket.

— Melyik párt áll most a legközelebb a Fideszhez?

— Nekünk van egy koncepciónk; a liberális blokk gondolata amit a debreceni kongresszuson döntöttünk el. A lényege, hogy sem a konzervatív pártokat nem szeretnénk még négy évig kormányon látni, sem azt, ha a szocialisták visszajönnének. Ezt egyetlen módon lehet megelőzni, ha a liberális közép-erők, vagy szabadlevű közép-erők megpróbálnak egymással egyetértésre és együttműködésre jutni. Engem ebben az országban nem úgy ismernek, mint a szabaddemokraták feltétlen és nagy barátját. Mégis én voltam, aki a Fideszen belül a szabaddemokratákkal való együttműködést kezdeményeztem. Nem érzelmi alapon tettem ezt, hanem azért, mert úgy láttam, hogy a két célt másképp nem lehet elérni, csak összefogással. A szabaddemokratákkal, az Agrárszövetséggel és a Vállalkozók Pártjával próbálunk négyes középkoalíciót fölépíteni vagy választási blokkot kialakítani. Egyébként az egy másik dolog, hogy ki mit gondol, melyik párthoz érzi magát közel. Nekünk van egy koncepciónk: liberális blokk fölépítése. Ez most a cél.

— Köszönjük a beszélgetést.

Kercza Imre
Lengyel János